

Tampella

TAMPERE.
FINLAND

Vuoden 2023 talousarviokehys

Kaupunginhallitus 22.8.2022

TAMPEREEN KAUPUNKI

Kehysvalmistelun lähtökohtia

- Kaupunginhallitus linjasi 25.4.2022, että uusia käyttömenoja lisääviä toimintoja ja/tai toimintojen laajentamisia ei voida sisällyttää vuoden 2023 talousarviovalmisteluun ja tällaisia esityksiä ei näin ollen pidä edes tehdä.
- Taloussuunnitelmakauden 2023 – 2026 keskeisenä tavoitteena on mitoittaa nettomenojen kasvu verorahoituksen kasvua pienemmäksi ja saavuttaa vuosittain reilusti ylijäämäinen tulos.
- Vuoden 2023 talousarviokehys on 8,9 milj. euroa alijäämäinen ja seuraavien vuosien talousnäköymät ovat olennaisesti vuotta 2023 heikommat.
- Sosiaali- ja terveydenhuoltouudistuksen toteutus vaikeuttaa vuoden 2023 taloussuunnittelua, sillä monet keskeiset verorahoitukseen liittyvät asiat ovat vielä epäselviä.
- Nettoinvestoinnit ovat kehysvalmistelussa 216 milj. euroa. Talousarvion jatkovalmistelussa investointisuunnitelmia käydään tarkemmin lävitse ja lopullisesti investointitasosta päätetään valtuuston talousarviokokouksessa.
- Tavoitteena on taloussuunnitelmakaudella 2023 – 2026 parantaa investointien suunnittelun, mitoituksen, ajoituksen ja rahoituksen yhteensovittamista niin, että taloussuunnitelmakaudella vuosikate kattaa investoinneista vähintään 70 prosenttia.

Tuloslaskelma KH 22.8.

1 000 euroa	Alkup. TA 2022	Enn. 2022, 6/2022	TA 2023
Toimintatulot	503 265	535 190	586 078
Toimintamenot (pl. vok)	-1 919 083	-1 957 235	-1 172 472
Toimintakate	-1 415 818	-1 422 045	-586 394
<i>josta Pyva luovutusvoitot + mks-korvaukset</i>		68 900	21 900
Verotulot	1 115 800	1 160 000	629 000
Kunnallisvero	933 800	946 000	442 000
Kiinteistövero	95 000	97 000	98 500
Yhteisövero	87 000	117 000	88 500
Valtionosuudet	366 636	371 805	52 095
Peruspalvelujen vos	179 284	179 548	11 910
Veromenetysten kompensatio	112 024	115 881	34 980
Muut opetus- ja kultt. vos	75 328	76 376	74 000
Muutosrajoitin			-52 080
Siirtymätasaus			-16 715
Rahoitustulot ja -menot	17 014	16 408	22 900
Korkotulot	5 907	5 907	5 800
Muut rahoitustulot	28 532	28 126	38 100
Korkomenot	-17 309	-17 509	-20 900
Muut rahoitusmenot	-116	-116	-100
Vuosikate	83 632	126 169	117 601
Poistot ja arvonalentumiset	-110 269	-116 464	-126 546
Satunnaiset erät	0	0	0
Tilikauden tulos	-26 637	9 705	-8 945

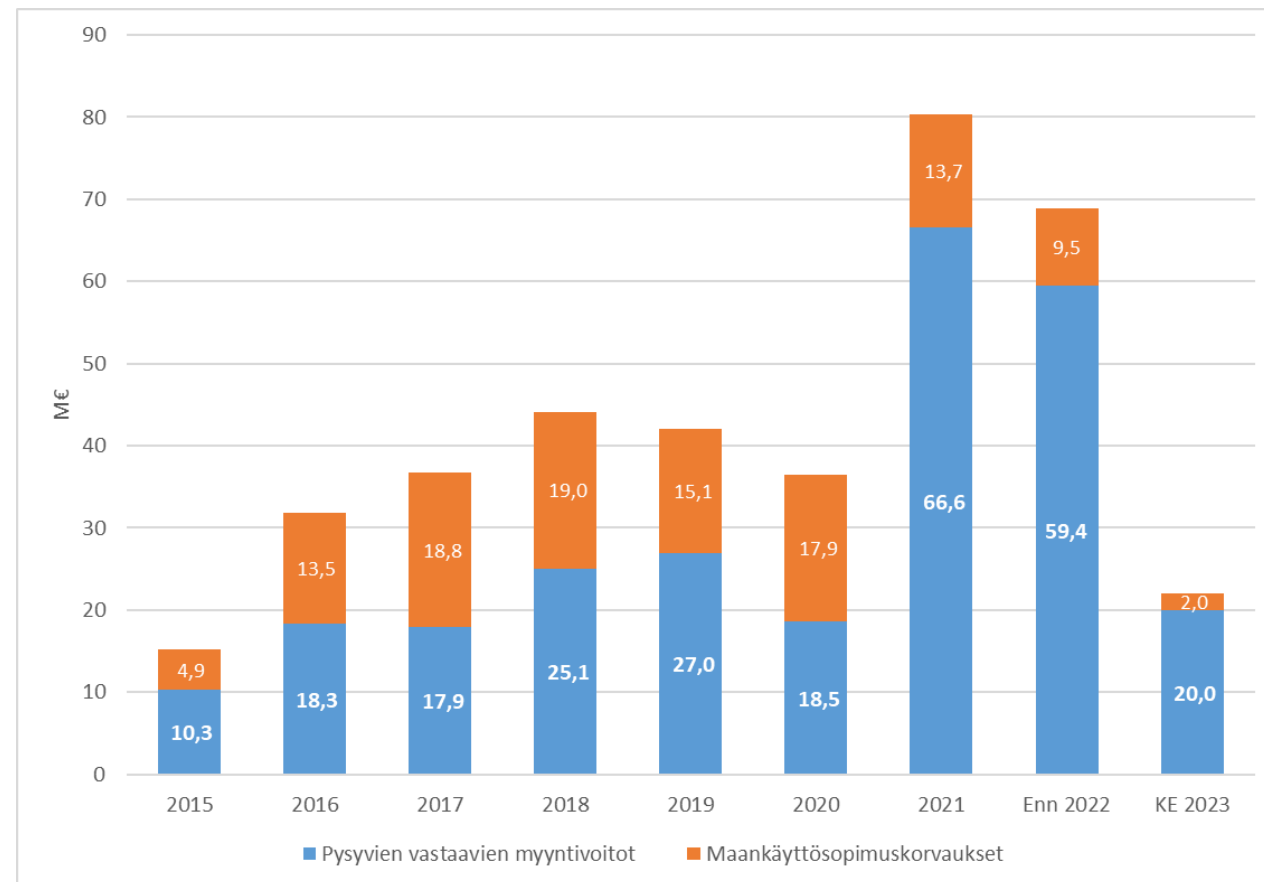
Toimintakate kehysesityksessä

(lautakunnat, konsernihallinto ja taseyksiköt)

Toimintakate, M€	Kehysesitys 2023 KH 22.8
AKILA	133,4
ELOSA	-100,1
SIKULA	-446,5
JOLILA	-27,6
YLA	-46,1
KOHA JA YHT.ERÄT	-144,7
TASEYKSIKÖT	45,3
TOIMINTAKATE YHT.	-586,4

Myyntivoitot ja maankäyttösopimuskorvaukset

- Myyntivoittojen ja maankäyttösopimus-korvausten taso putoaa merkittävästi.
- Omaisuuden myyntituloja arvioidaan saatavan 30 milj. euroa, josta maanmyynti noin 27 milj. euroa ja rakennukset noin 3 milj. euroa. (myyntivoitot 21 milj. euroa)
- Maankäyttösopimuksia arvioidaan tuloutettavan 2 milj. euroa.

Sivistyspalvelujen palvelualueen kehykseen sisältyy

- **Nettomenot kasvavat yht. 27,0 M€**

- Palkkaratkaisun kustannusvaikutus 6,9 M€
- Uusien ja peruskorjattujen tilojen vuokrien kasvu 4,3 M€
- **Sote-uudistus:** Oppilashuollon siirto Hyvinvointialueelle vähentää menoja 3,3 M€, Sotelasta Sikulaan siirtyvät tehtävät (mm. avustukset, Tre Junior jne.) lisäävät menoja 3,1 M€
- **Varhaiskasvatus ja esiopetus** 6,2 M€, +50 htv: Palvelutarpeen kasvu 125 paikkaa (lisäksi perhevapaaudistus lisää alle 1-vuotiaiden osuutta), tukipalvelujen kustannusten nousu, tuen rakenne lain mukaiseksi (mm. erityisopetuksen ja avustajien lisääminen), palvelusetelin ja asiakasmaksulain indeksikorotukset, esiopetuksen jälkeisen toiminnan lisäresurssointi (lakisääteinen mitoitus), alueellisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden vahvistaminen, henkilöstörakenteen muutos (lakimuutokseen varautuminen), uusien yksiköiden kalustaminen
- **Perusopetus** 5,3 M€, +55 htv: Oppilasmäärän kasvu (syksy 2023 +240 oppilasta), tuen rakenteiden vahvistaminen (mm. erityisluokat ja –opetus, myönteinen erityiskohtelu), tukipalvelujen kustannusten nousu, uusien yksiköiden kalustaminen, digitaalisen ekosysteemin kehittäminen (Digione) ja ict-laitekannan päivittäminen, Icehearts -toiminnan laajentaminen
- **Kulttuuri** 0,8 M€: Avustusten tason korotukset, tulotavoitteen korjaaminen, vuokrankorotukset
- **Liikunta ja nuoriso** 0,8 M€: Kustannustason nousu

Elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualueen kehykseen sisältyy

- **Elinvoima- ja osaamislautakunta, nettomenot vähenevät yht. 0,9 M€ (soten vaikutus)**
 - Palkkaratkaisun kustannusvaikutus 1,4 M€
 - Tilavuokrien kasvu 0,6 M€
 - **Sote-uudistus:** Opiskelijahuollon ja kuntouttavan työtoiminnan siirtyminen hva:lle vähentää menoja 8,4 M€, Sotelasta elosaan siirtyvät tehtävät (vastaanottokeskustoiminta ja maahanmuuttajien sos.palvelut lisää menoja nettona 0,5 M€)
 - **Työllisyys- ja kasvupalvelujen** menot kasvavat kasvu 0,75 M€, +44 htv, joista 30 htv ei vaadi kaupungin lisärahoitusta
 - **Lukioiden** menot kasvavat 3,0 M€, +15 htv (opiskelijamäärä +176, oppivelvollisuuden laajenemisen vaikutus)
 - **Elinkeinopalveluissa** saavutettavuus lisäys 2€/asukas lisää menoja 0,5 M€
 - **Ammatillisen koulutuksen** tulostavoite on 0 (katetaan vos-rahoituksella), +7 htv
- **Asunto- ja kiinteistölautakunta, toimintakate heikkenee yht. 31,5 M€**
 - Myyntivoitot pienenevät 33,1 M€
 - Sisältää myyntivoittoihin tehdyn 6,6 milj. euron kohdentamattoman lisäyksen
 - Hiedanrannan nollakuidun poiston suunnittelun käynnistäminen 0,7 M€
 - Kiinteistötoimen ja asumisen kehittämisen resursointi -0,2 M€, + 2htv
 - Palkkaratkaisun kustannusvaikutus 0,1 M€
 - Vakuutukset 0,3 M€

Kaupunkiympäristön palvelualueen kehukseen **TAMPERE.** FINLAND

sisältyy

- **Yhdyskuntalautakunta, käyttötalous, nettomenot kasvavat 4,8 M€, +6 htv**
 - Rakennuttaminen ja ylläpito: noin 4 M€ (mm. ratikan vastike 1,7 M€, kunnossapitosopimuksen olosuhde- ja kustannusindeksimekanismi 0,5 M€, puhtaanapidon laadun parantaminen koko kaupungin alueella 0,5 M€. TA -pohjan korjauksena kunnossapidon tason varmistaminen 1,0 M€)
 - Kestävä kaupunki: 0,2 M€ (Hiilineutraaleja tekoja -ohjelman ja Luonnon monimuotoisuus-tavoitteiden tukemiseen)
 - Palkkaratkaisun kustannusvaikutus 0,6 M€
- **Joukkoliikennelautakunta, käyttötalous, nettomenot kasvavat 3,7 M€, +1 htv**
 - Tulojen kasvu 2,8 M€
 - Sisältää lipun hintojen noston 1,9 M€ (+5 %) sekä toisen asteen Kela – tuen 0,5 M€ ja joukkoliikenteen valtiontuen 0,4 M€
 - Liikennöintisopimukseen sisältyvän indeksiehdon mukainen kustannustason nousu 3,5 M€ (arvio +6 %)
 - Ratikan liikennöintiallianssin kustannustasoon ja liikennöinnin laajenemiseen 1,3 M€
 - M-junaliikenteen lisätarjontaan 0,2 M€
 - TA -pohjan korjauksena jolilan kustannukset kasvavat 3,2 M€,

Konsernihallinnon kehyykseen sisältyy

Konsernihallinto nettomenot vähenevät 0,6 M€, -39 htv :

- Palkkaratkaisun kustannusvaikutus on 0,8 M€.
- Sotesiirto:
 - Henkilöstön vähennys 53 hlöä, henkilöstösidonnaisten menojen bruttovähennys 3,2 M€
 - Muiden menojen vähennys 10,5 M€ (pääosa ICT- menoja)
 - Tulojen vähennys 12,7 M€ (pääosa ICT-tuloja)
 - Tulojen lisäys 0,2 M€
- Hankintatoimen organisaatio:
 - Henkilöstölisäys 10,5 htv
 - Toimintaan varattu nettomenona 0,6 M€
- Kaupunginarkisto:
 - Uuden kaupunginarkiston vuokrat 0,5 M€

Kaupungin yhteisten erien (konsernihallinto) kehykseen sisältyy

Sotemuutosmenot vähenevät 22,1 M€

- Pelastustoimi -19,0 M€
- Eläkemenoperusteiset maksut -0,76 M€
- Suomen Kuntaliitto -0,2 M€
- Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat -0,1 M€
- Työmatkaliikenteen tuki -0,08 M€
- Liikunta- ja kulttuurietuus -0,5 M€
- Osuus verotuskustannuksiin -2,6 M€
- Pysäköintimaksutulot -0,142 M€
- Luottotappiovaraus/perintäkulut +1,0 M€

Muut erät, nettomenot kasvavat 4,7 M€

- Tampereen kaupungin historia -0,15 M€
- Toiminnan tehostaminen -0,85
- Suurtapahtumat 0,6 M€
- Tredu 5,0 M€ (vaikutus neutraali, saatava valtionosuuden lisäys ohjataan Tredulle)

Tausta-aineistoa

Kuntatalousohjelma, verorahoitusarvio

Kuntatalouden kehitysarvio 2021 - 2026

Taulukko 10. Kuntatalouden kehitysarvio vuosina 2021–2026, mrd. euroa, käyvin hinnoin.

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Tuloksen muodostuminen						
1. Toimintakate	-31,8	-33,2	-12,8	-13,1	-13,4	-13,9
2. Verotulot	25,5	26,1	13,7	12,9	13,2	13,5
3. Valtionosuudet, käyttötalous	10,1	10,8	3,8	3,8	3,9	4,0
4. Rahoitustuotot ja kulut, netto	0,5	0,4	0,5	0,5	0,4	0,4
5. Vuosikate	4,4	4,1	5,1	4,1	4,0	4,0
6. Poistot	-3,1	-3,1	-2,9	-3,0	-3,1	-3,2
7. Satunnaiset erät, netto	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
8. Tilikauden tulos	1,4	1,1	2,3	1,2	1,1	0,9
Rahoitus						
9. Vuosikate	4,4	4,1	5,1	4,1	4,0	4,0
10. Satunnaiset erät	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
11. Tulorahoituksen korjauserät	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
12. Tulorahoitus, netto	3,8	3,6	4,6	3,6	3,5	3,5
13. Käyttöomaisuusinvestoinnit	-5,3	-5,7	-4,6	-4,7	-4,9	-5,0
14. Rahoitusosuudet ja myyntitulot	1,2	1,9	1,1	1,1	1,1	1,1
15. Investoinnit, netto	-4,1	-3,8	-3,5	-3,7	-3,8	-4,0
16. Rahoitusjäämä (tulorah.-invest.)	-0,3	-0,2	1,1	-0,1	-0,3	-0,5
17. Lainakanta	24,2	25,3	19,4	19,9	20,6	21,4
18. Kassavarat	8,2	8,2	7,9	7,9	7,9	7,9
19. Nettovelka (lainat - kassavarat)	16,0	17,1	11,6	12,1	12,7	13,6

Lähde: Kuntatalousohjelma 2023 – 2026,
Valtiovarainministeriö Helsinki 2022

Verotuloarvio

TILIVUOSI	ENNUSTE		
	2021	2022**	2023**
Verolaji			
Kunnallisvero	896 752	946 000	442 000
<i>Muutos %</i>	3,4	5,5	-53,3
Yhteisövero	127 461	117 000	88 500
<i>Muutos %</i>	49,4	-8,2	-24,4
Kiinteistövero	93 270	97 000	98 500
<i>Muutos %</i>	12,2	4,0	1,5
VEROTULO KIRJATTAVA	1 117 483	1 160 000	629 000

- Verotulot vähenevät sote-uudistuksen myötä voimakkaasti, mutta myös toimintamenot vähenevät.
- Verotuloarvioon sisältyy normaalia enemmän epävarmuustekijöitä.

Valtionosuuksien määräytyminen 2023

(alustavat, ei lopulliset tiedot)

Yksityiskohtainen jaottelu, perushinnat (€)	Nykytilanne	Esitys
Ikärakenne:		
Ikä 0-5	9 713,30	7 994,60
Ikä 6	10 305,71	8 482,17
Ikä 7-12	8 595,88	7 058,74
Ikä 13-15	14 733,47	12 108,91
Ikä 16-18 (ehdotus 16 ja vanhemmat)	4 728,28	62,54
Ikä 19-64	1 157,20	-
Ikä 65-74	2 306,18	-
Ikä 75-84	6 457,36	-
Ikä 85+	22 359,23	-
Muut lask.kustannukset:		
Sairastavuus	1 329,61	-
Työttömyysaste	103,34	67,65
Kaksikielisyys	318,56	287,13
Vieraskielisyys	2 237,64	1 677,34
Asukastiheys	45,00	40,56
Saaristo	438,47	395,20
Saaristo-osakunta	320,75	289,10
Koulutustausta	457,42	27,76
Lisäosat:		
Syrjäisyys	226,40	61,12
Saamen kotiseutualueen kunta	2 875,50	893,71
Työpaikkaomavaraisuus	68,71	12,79
Hyvinvoinnin ja terv. edistäminen (hyte)	-	18,86
Asukasmäärän kasvu	-	10,00

	Tampere	€
Ikärakenne		
0-5-vuotiaat	12 182	97 390 217
6-vuotiaat	2 171	18 414 791
7-12-vuotiaat	13 307	93 930 653
13-15-vuotiaat	6 356	76 964 232
Yli 16-vuotiaat	210 207	13 146 346
		299 846 239
Ikä 65-74	-	
Ikä 75-84	-	
Ikä 85+		
Muut lask.kustannukset:		
Sairastavuus		
Työttömyysaste	244 223	1,12333
Kaksikielisyys	-	
Vieraskielisyys	20 793	
Asukastiheys	244 223	0,04
Saaristo	-	
Saaristo-osakunta	-	
Koulutustausta	244 223	0,805
Lisäosat:		
Syrjäisyys	-	
Saamen kotiseutualueen kunta	-	
Työpaikkaomavaraisuus	244 223	1,1936
Hyvinvoinnin ja terv. edistäminen (hyte)	244 223	1,0733
Asukasmäärän kasvu	244 223	1,26
		3 070 323
		11 742 335
Kunnan omarahoitussuosus laskennallisista kustannuksista 1357,49 euroa/asukas		-331 530 280
Valtionosuuteen tehtävät vähennykset ja lisäykset yhteensä		-103 369 993
	JOSTA: sote-uudistuksen pysyvät tasaukerät:	
	Muutosrajoitin	-52 080 224
	Siirtymätasaus (vuonna 2023)	-16 714 507
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus ennen tulopohjan tasausta		-64 021 583
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus (+tasauslisä/-tasausvähennys)		7 998 623
1. Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (VM)		-56 022 960
2. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet		74 000 000
Kunnan valtionosuusrahoitus 2023		17 977 040
Momentti 28.90.35 Verotulomenetysten korvaus		
↳ verotulomenetysten korvaukset vuosina 2010-2022 (ml. takaisinperintä)		34 242 574
Kunnan valtionosuus ja verotulomen. korvaukset 2023		52 219 613

TAMPERE.
FINLAND

Vuonna 2022
847,7 M€

Vuonna 2022
78,8 M€

Vuonna 2022
13,2 M€

Vuonna 2022
- 1 034,2 M€

Vuonna 2022
- 26,8 M€

Vuonna 2022
169,3 M€

Vuonna 2022
9,8 M€

Vuonna 2022
179,2 M€

Vuonna 2022
251,6 M€

Vuonna 2022
113,8 M€

Vuonna 2022
365,4 M€

Peruspalvelujen valtionosuus 2021 - 2023

Sarake1	Kunta	Asukasmäärä 31.12.2019	Asukasmäärän muutos 2019 -> 2020	Valtionosuus 2021 ennen verotuloihin perustuvaa valtionosuuksien tasausta	Valtionosuus 2022 ennen verotuloihin perustuvaa valtionosuuksien tasausta	Muutos 2021 -> 2022	Muutos euroa/as 2021 -> 2022	Peruspalve- lujen vos euroa/as
Suuret yhteensä		2 361 484	16 675	2 046 415 864	2 083 811 782	37 395 919	17	882
VOS 2022	Espoo	289 731	3 065	236 716 012	244 023 266	7 307 255	26	842
VOS 2022	Helsinki	653 835	3 085	432 244 353	433 348 591	1 104 239	3	663
VOS 2022	Vantaa	233 775	3 456	188 049 572	198 936 999	10 887 428	48	851
VOS 2022	Jyväskylä	142 400	1 020	118 072 175	116 810 044	-1 262 130	-8	820
VOS 2022	Kouvola	82 113	-926	123 070 774	126 917 023	3 846 250	48	1 546
VOS 2022	Kuopio	119 282	928	143 224 793	147 355 343	4 130 552	36	1 235
VOS 2022	Lahti	119 823	161	148 440 017	157 509 987	9 069 971	77	1 315
VOS 2022	Oulu	205 489	1 838	203 463 682	203 967 404	503 723	3	993
VOS 2022	Pori	83 934	-250	104 007 677	109 962 822	5 955 145	72	1 310
VOS 2022	Tampere	238 140	2 869	174 004 737	169 326 920	-4 677 815	-19	711
VOS 2022	Turku	192 962	1 429	175 122 073	175 653 385	531 312	4	910

Kunta	Asukasmäärä 31.12.2021	Asukasmäärän muutos 2019 -> 2020	Valtionosuus 2022 ennen verotuloihin perustuvaa valtionosuuksien tasausta	Valtionosuus 2023 ennen verotuloihin perustuvaa valtionosuuksien tasausta	Muutos 2022 -> 2023	Muutos euroa/as 2022 -> 2023	Peruspalve- lujen vos euroa/as	
Suuret yhteensä		2 393 685	16 675	2 083 811 782	668 040 978	-1 415 770 804	-591	279
VOS 2023	Espoo	297 132	4 336	244 023 266	348 300 688	104 277 422	351	1 172
VOS 2023	Helsinki	658 457	1 537	433 348 591	114 019 743	-319 328 848	-485	173
VOS 2023	Vantaa	239 206	1 975	198 936 999	138 594 211	-60 342 788	-252	579
VOS 2023	Jyväskylä	144 473	1 053	116 810 044	28 247 144	-88 562 900	-613	196
VOS 2023	Kouvola	80 454	-733	126 917 023	-273 153	-127 190 176	-1 581	-3
VOS 2023	Kuopio	121 543	1 333	147 355 343	-8 166 856	-155 522 200	-1 280	-67
VOS 2023	Lahti	120 027	43	157 509 987	52 219 639	-105 290 348	-877	435
VOS 2023	Oulu	209 551	2 224	203 967 404	49 087 122	-154 880 282	-739	234
VOS 2023	Pori	83 482	-202	109 962 822	-4 593 359	-114 556 180	-1 372	-55
VOS 2023	Tampere	244 223	3 214	169 326 920	-60 827 606	-230 154 526	-942	-249
VOS 2023	Turku	195 137	746	175 653 385	11 433 405	-164 219 980	-842	59

Vuosi 2023 on vm:n
ennakkotieto 8.7.2022.

Luvut eivät ole
lopulliset ja tulevat
todennäköisesti
muuttumaan vielä

Vuoden 2023 verorahoitusarvio

Miljoonaa euroa	TP 2021	TP 2022 enn.	KE 2023
Verotulot yhteensä	1 117,5	1 115,8	629,0
Kunnallisvero	896,8	933,8	442,0
Yhteisövero	127,5	87,0	88,5
Kiinteistövero	93,3	95,0	98,5
Valtionosuudet yhteensä	360,8	365,6	52,1
Peruspalvelut	186,3	179,2	11,9
Muut opetus ja kulttuuri	74,0	72,6	74,0
Veromenetyksen kompensatio	100,5	113,8	35,0
Muutosrajoitin			-52,1
Siirtymätasaus			-16,7
Verorahoitus yhteensä	1 478,3	1 481,4	681,1

Tietoja eräiden kaupunkien kehysvalmistelusta

	Helsinki	Jyväskylä	Kouvola	Kuopio	Lahti	Oulu	Pori	Tampere	Vantaa
Asukaslukuennuste 31.12.	669 181	146 750	79 526	122 473	120 656	213 507	83 684	250 000	243 368
Vuosikate, milj. €	673	59	36	61	34	109	39	118	165
- euroa/as.	1 006	404	448	495	279	512	472	470	679
Tilikauden tulos, milj. €	316,0	1,8	7,6	6,0	-22,4	28,1	11,3	-8,9	50,1
- euroa/as.	472	12	96	49	-186	132	135	-36	206
Investointimenot, netto, milj. €	830	92		88	82	199	68	217	152
- euroa/as.	1 240	624	0	719	683	933	817	867	625

